

Spis treści

Słowo od wydawcy	7
Rozdział I.	
Wprowadzenie: problem badawczy, cele i metodyka badań	9
I.1. Przesłanki i cele podjętych badań	9
I.2. Obszar badań	12
I.3. Podjęte zagadnienia badawcze oraz metodyka badań i źródła danych	15
Rozdział II.	
Oddziaływanie migracji ludności pochodzenia niemieckiego na rozwój regionalny i lokalny	18
II.1. Wprowadzenie	18
II.2. Przebieg migracji zagranicznych ludności pochodzenia niemieckiego w okresie przed akcesją Polski do UE	18
II.3. Migracja zagraniczna ludności autochtonicznej po wejściu Polski do UE. Szacunkowa skala i podstawowe formy	21
II.4. Konsekwencje migracji – wyludnienie oraz zmiany w strukturze wieku populacji ludności pochodzenia niemieckiego	24
II.5. Skutki migracji dla rodzin i społeczności lokalnych	27
II.6. Konsekwencje migracji – wpływ na rynek pracy i redukcję bezrobocia	29
II.7. Konsekwencje migracji – transfer migracyjnych zarobków i jego wpływ na poziom życia	32
II.8. Wpływ redystrybucji zarobków zagranicznych na popyt regionalny i aktywność gospodarczą	35
II.9. Skutek fiskalny migracji zarobkowej – niekorzyści dla regionu i korzyści dla kraju	36
II.10. Wpływ migracji na warunki cenowe oraz preferencje konsumpcyjne	37
II.11. Wpływ migracji na rozwój gospodarczy i długookresowy zrównoważony rozwój – od dysharmonii do stabilizacji	38
II.12. Porównanie „jakościowe” przedakcesyjnej migracji zarobkowej Ślązaków z niemieckim obywatelstwem z poakcesyjną migracją Polaków	42

Rozdział III.

Porównanie wybranych gmin wiejskich województwa opolskiego zamieszkanym przez śląską ludność autochtoniczną z gminami zamieszkanymi przez ludność nieposiadającą pochodzenia niemieckiego	50
III.1. Cele i zakres przeprowadzonej analizy	50
III.2. Bezrobocie	52
III.3. Pracujący	53
III.4. Podmioty gospodarcze	56
III.5. Kapitał zagraniczny	58

Rozdział IV.

Transfer dodatkowych środków do regionu związany z instytucjami mniejszości niemieckiej oraz jego oddziaływanie na wybrane sfery rozwoju regionalnego i lokalnego	60
IV.1. Kwestia dostępności danych i struktura rozdziału	60
IV.2. Środki pozyskiwane i redystrybuowane przez Fundację Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych	62
IV.2.1. Główne obszary finansowania Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych	63
IV.2.2. Działalność statutowa organizacji mniejszości niemieckiej	64
IV.2.3. Sfera gospodarcza	65
IV.2.4. Sfera społeczna	66
IV.2.5. Pozostałe obszary finansowania	70
IV.2.6. Działalność pożyczkowa	70
IV.3. Środki pozyskiwane i redystrybuowane przez Caritas Diecezji Opolskiej	72
IV.4. Środki pozyskiwane z budżetu państwa polskiego na edukację	75

Rozdział V.

Rola ludności pochodzenia niemieckiego oraz organizacji mniejszości niemieckiej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa opolskiego w świetle opinii przedstawicieli samorządów województwa opolskiego – wyniki badań ankietowych	82
V.1. Zakres badań i badana populacja respondentów	82
V.2. Ogólna ocena śląskiej ludności autochtonicznej oraz organizacji mniejszości niemieckiej w opinii władz samorządowych województwa opolskiego	85
V.3. Ocena śląskiej ludności autochtonicznej oraz organizacji mniejszości niemieckiej z punktu widzenia władz samorządowych z podziałem na poszczególne sfery życia społeczno-gospodarczego	86
V.3.1. Sfery pozytywnego wpływu śląskiej ludności autochtonicznej na rozwój społeczno-gospodarczy regionu opolskiego	87
V.3.2. Sfery pozytywnego wpływu organizacji mniejszości niemieckiej na rozwój społeczno-gospodarczy regionu opolskiego	88
V.4. Kultura niemiecka na Opolszczyźnie	89
V.4.1. Wpływ śląskiej ludności autochtonicznej oraz organizacji mniejszości niemieckiej na znajomość szeroko rozumianej kultury niemieckiej	90

V.4.2.	Wpływ śląskiej ludności autochtonicznej oraz organizacji mniejszości niemieckiej na wzbogacenie oferty edukacyjno-kulturalnej na Opolszczyźnie w opinii przedstawicieli władz lokalnych	90
V.5.	Edukacja niemiecka na Opolszczyźnie	91
V.5.1.	Ocena szerszej oferty języka niemieckiego na Opolszczyźnie w opinii badanych samorządowców	92
V.5.2.	Ocena inicjatywy mniejszości niemieckiej dotyczącej tworzenia szkół dwujęzycznych w regionie w opinii badanych samorządowców	92
V.5.3.	Zapotrzebowanie na edukację regionalną w szkołach w opinii badanych samorządowców	93
V.6.	Rozwój i transfer technologii	94
V.6.1.	Wpływ obecności ludności pochodzenia niemieckiego i działalności organizacji mniejszości niemieckiej na rozwój i transfer technologii w opinii przedstawicieli władz lokalnych	94
V.6.2.	Przejmowane z Niemiec dzięki ludności pochodzenia niemieckiego i organizacjom mniejszości niemieckiej rozwiązania techniczno-cywilizacyjne w opinii badanych samorządowców	95
V.7.	Polityka regionalna	96
V.7.1.	Inicjatywy podejmowane przez przedstawicieli mniejszości niemieckiej istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego w opinii badanych samorządowców	96
V.7.2.	Postulowane przez badanych samorządowców inicjatywy, jakie powinny być podejmowane przez przedstawicieli mniejszości niemieckiej	98
V.8.	Porównanie aktywności śląskiej ludności autochtonicznej do innych grup ludności zamieszkujących Opolszczyznę w zakresie oddziaływania na rozwój społeczno-gospodarczy regionu	100
V.9.	Porównanie działalności organizacji mniejszości niemieckiej do innych ugrupowań politycznych i organizacji reprezentowanych w samorządach w zakresie oddziaływania na rozwój społeczno-gospodarczy regionu	101
V.10.	Ocena współistnienia i współpracy społeczności polskiej pochodzenia napływowego ze śląską ludnością autochtoniczną	102
V.11.	Ocena współpracy przedstawicieli organizacji mniejszości niemieckiej z innymi ugrupowaniami politycznymi i organizacjami w samorządach	103
V.11.1.	Ogólna ocena współpracy przedstawicieli mniejszości niemieckiej z innymi ugrupowaniami politycznymi i organizacjami w samorządach	103
V.11.2.	Ocena współpracy przedstawicieli mniejszości niemieckiej z innymi ugrupowaniami politycznymi i organizacjami w samorządach w porównaniu z początkami działalności organizacji mniejszości niemieckiej	104
V.12.	Ocena aktywności organizacji mniejszości niemieckiej w porównaniu z początkami jej działalności	105
V.13.	Traktowanie śląskości oraz organizacji mniejszości niemieckiej przez władze regionalne jako czynników wyróżniających województwo opolskie	106
V.14.	Mniejszość niemiecka i jej organizacje jako potencjał rozwojowy województwa opolskiego	108
V.14.1.	Postrzeganie śląskiej ludności autochtonicznej oraz organizacji mniejszości niemieckiej jako potencjałów rozwojowych województwa opolskiego w opinii badanych samorządowców	108
V.14.2.	Sfery, w których mniejszość niemiecka i jej organizacje można wykorzystać jako potencjał rozwojowy regionu opolskiego w opinii badanych samorządowców	109

Rozdział VI.

Podsumowanie i wnioski	110
VI.1. Cele i obszary badań	110
VI.2. Migracje zagraniczne ludności pochodzenia niemieckiego i ich skutki	111
VI.3. Porównania w układzie gmin „mniejszościowych” i „polskich”	114
VI.4. Środki pozyskiwane i redystrybuowane w związku z istnieniem w regionie organizacji mniejszości niemieckiej	116
VI.5. Rola ludności pochodzenia niemieckiego oraz organizacji mniejszości niemieckiej w rozwoju regionalnym w świetle wyników badań przeprowadzonych wśród przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych	118
VI.6. Główne wnioski	122

Wykaz źródeł i literatury	127
--	-----

Aneks	130
--------------------	-----

Załącznik 1 – Sprawozdanie z konferencji: Wpływ ludności autochtonicznej pochodzenia niemieckiego oraz organizacji mniejszości niemieckiej na regionalny rozwój gospodarczo-społeczny ze szczególnym uwzględnieniem woj. opolskiego – podsumowanie wyników badań	130
Załącznik 2 – Kwestionariusz badania ankietowego	134